

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5250/2019
21.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац, Драгане Маринковић, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Божидар Станисављевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде рехабилитационе штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7654/2018 од 06.06.2019. године, у седници одржаној 21.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7654/2018 од 06.06.2019. године, у преиначујућем одбијајућем делу става другог и у ставу трећем изреке.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеног против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7654/2018 од 06.06.2019. године у ставу првом изреке којим је потврђена одлука о одбијајућем делу тужбеног захтева за накнаду нематеријалне штете, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против става првог изреке којим је потврђена одлука о одбијајућем делу тужбеног захтева за накнаду нематеријалне штете пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7654/2018 од 06.06.2019. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 16004/17 од 15.05.2018. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и тужена обавезана да тужиоцу исплати : -на име накнаде нематеријалне штете 2.000.000,00 динара и -на име поднеска упућеног органу управе – Комисији за рехабилитационо обештеће износ од 11.250,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је захтев за исплату износа преко досуђеног од 2.000.000,00 динара до траженог износа од 4.392.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за исплату износа преко досуђених 11.250,00 динара до тражених 322.500,00 динара, на име материјалних трошкова кривичног поступка и поднеска органу управе – Комисији за рехабилитационо обештећење. Ставом четвртим изреке, тужба је одбачена у делу захтева у коме је тужилац тражио да се тужена обавезе на уплату ПИО фонду радног стажа у трајању од две године.

Ставом петим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове поступка од 70.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7654/2018 од 06.06.2019. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе странака и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 16004/17 од 15.05.2018. године у делу става првог изреке којим је одлучено о накнади материјалне штете у износу од 11.250,00 динара, као и у ставовима другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог, којим је одлучено о накнади нематеријалне штете, тако што је тужена обавезана да тужиоцу исплати износ од 1.200.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете, док је за износ од 800.000,00 динара, тужбени захтев тужиоца одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке првостепене пресуде, тако што је тужена обавезана да тужиоцу накнади трошкове поступка од 36.750,00 динара. Захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка је одбијен (ставом четвртим изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, и то у делу којим је одбијен захтев за накнаду нематеријалне штете тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, на основу члана 404. ЗПП, а ради уједначавања судске праксе.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца на преиначујући део другостепене пресуде дозвољена као редовна на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку јер је другостепени суд преиначио пресуду и одлучио о захтевима странака.

Испитујући побијану пресуду у преиначујућем делу, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је рехабилитован правноснажним решењем Вишег суда у Суботици Рех 12/16 од 20.10.2016. године, којим је утврђено да су ништаве пресуде Војног суда при команди НСК посл.бр. 1К. 13/99 од 17.04.1999. године и Врховног војног суда К-47/99 од 05.05.1999. године, којим је тужилац оглашен кривим да је извршио кривично дело одбијања примања и употребе оружја из члана 202. став 1., у вези са чланом 226. став 1. КЗ СРЈ и осуђен на казну затвора у трајању од 5 година, а којим пресудама је тужиоцу повређено право на приговор савести, право на слободу мисли, савести и вероисповести, као и правне последице тих одлука. Тужилац је био у затвору у периоду од 04.04.1999. године до 04.04.2000. године, укупно 366 дана, јер му је по захтеву за ванредно ублажавање, казна смањена на једну годину. Приликом привођења и одвођења у војни затвор, тужилац је претрпео физичку и психичку тортуру, јер се позвао на приговор савести. У време издржавања казне затвора имао је породицу са троје деце и бринуо о болесној мајци, радио је у ББ као Услед ове осуде је изгубио посао. Пре подношења тужбе

тужилац се 28.04.2017. године, обраћао туженој са захтевом за накнаду штете, која га је упутила да своја права оствари пред надлежним судом.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одлучујући о висини адекватне новчане сатисфакције за претрпљену нематеријалну штету тужиоцу досудио 2.000.000,00 динара, а одбио у преосталом делу за износ од 2.392.000,00 динара. Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у делу досуђене накнаде нематеријалне штете и исту смањено на 1.200.000,00 динара, одбијајући је за износ од 800.000,00 динара.

Нижестепени судови су правилно применили материјално право из члана 26. став 3. Закона о рехабилитацији („Службени гласник РС“, бр. 92/2011 од 07.12.2011. године, у примени од 14.12.2011. године) када су оценили да тужиоцу као рехабилитованом лицу припада право на рехабилитационо обештећење у виду накнаде нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе, у складу са законом којим се уређују облигациони односи. Међутим, приликом одлучивања о висини досуђене накнаде у смислу члана 200. став 2. ЗОО, Апелациони суд у Београду правилно сматра да тужиоцу припада правична накнада у износу од 1.200.000,00 динара, која му може представљати сатисфакцију за претрпљене душевне болове. Приликом одлучивања о висини досуђене накнаде имао је у виду углед и част коју је тужилац уживао у својој средини, време проведено у затвору у трајању од 366 дана, разлоге због којих је лишен слободе, његове породичне прилике и чињеницу да је у том периоду једини издржавао своју породицу са троје малолетне деце и бринуо о болесној мајци, као и опште познате друштвене околности које су постојале у време његовог хапшења и боравка у затвору. Надаље, правилно је имао у виду и дужину чекања на сатисфакцију која је делимично остварена и чињеницом да је тужилац рехабилитован а пресуде којима је био осуђен поништене са свим правним последицама, што је свакако и умањило душевне болове које тужилац трпи. Правилно је цењена и економска моћ друштва у коме се накнада досуђује, због чега је правилно преко износа досуђеног другостепеном пресудом до траженог износа тужбени захтев тужиоца одбијен.

Одлука о трошковима поступка (садржана у трећем ставу изреке побијане одлуке) правилно је донета на основу члана 153. и 154. ЗПП.

Како се ревизијом не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије на основу члана 404. став 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 55/2014), Врховни касациони суд је нашао да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. ЗПП, јер се у конкретном случају ради о чињеничном питању које се решава у сваком појединачном случају.

По члану 403. став 3. ЗПП, ревизија је дозвољена у свим поступцима у којима вредност предмета спора побијаног дела прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

Ревизија тужиоца у преосталом одбијајућем делу, није дозвољена, јер побијани део правноснажне пресуде којим је одлучено о накнади нематеријалне штете за износ од још 2.392.000,00 динара, очигледно не прелази динарску противвредност износа од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, па ревизија тужиоца није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић